

UTICAJ SISTEMA GAJENJA KOKA NOSILJA NA MASU JAJA

*Simeon Rakonjac¹, Snežana Bogosavljević-Bošković¹, Vladimir Dosković¹,
Milun D.Petrović¹*

Izvod: U radu je analiziran uticaj sistema gajenja koka nosilja na masu konzumnih jaja. Posmatrani sistemi gajenja bili su: konvencionalni kavezni, podni sistem sa dubokom prostirkom i organski sistem gajenja. Ispitivan je hibrid ISA Brown u 52. nedelji starosti. Jaja za konzum iz kaveznog i podnog sistema gajenja nisu se međusobno razlikovala po masi, dok su organska jaja bila statistički značajno lakša od obe pomenute grupe.

Ključne reči: koke nosilje, sistem gajenja, masa jaja.

Uvod

Konvencionalni način gajenja koka nosilja koji podrazumeva držanje jedinki u kavezima, gde se na malom prostoru gaji jako veliki broj grla, predstavlja najintezivniji oblik ne samo živinarske, već i stočarske proizvodnje uopšte. Ovakav način gajenja karakteriše visok udeo automatizacije i mehanizacije u procesu proizvodnje, dok je učešće ljudskog rada svedeno na minimum. Zbog toga je ovaj vid gajenja živine, koji ima skoro sve odlike industrijske proizvodnje, doveo do ogromnog povećanja proizvodnje jaja za konzum u celom svetu. Uporedo sa ovim, poslednjih nekoliko decenija razne organizacije za zaštitu prava životinja se bore da ograniče intenzitet ove proizvodnje, što bi na kraju trebalo da rezultuje potpunim izbacivanjem kaveza iz živinarske proizvodnje. Njihovi razlozi su pre svega etičke prirode, jer se koke nosilje jaja za konzum drže u nehumanim uslovima i ceo proizvodni vek provedu u kavezu, na rešetkastom podu, gde je gustina naseljenosti preko 20 jedinki na 1m², bez prisustva sunčeve svetlosti i čistog vazduha i gde su one onemogućene da ispolje neke od svojih osnovnih bihevioralnih oblika karakterističnih za vrstu. Ovo često rezultuje i pojavom patoloških oblika ponašanja koji mogu naneti veliku ekonomski štetu i samom proizvođaču (kljucanje perja i kanibalizam). Iz ovih razloga raste interes potrošača za konzumnim jajima iz nekih od alternativnih sistema gajenja, jer je i "etički kvalitet" animalnih proizvoda jedan od kriterijuma na osnovu kojih se oni odlučuju koji će proizvod na tržištu kupiti. Đukić-Stojčić i sar. (2009) navode da kupci često kupuju jaja koja nisu iz kaveznog sistema, jer ona dolaze od "srećnih koka".

Jedan on najbitnijih parametara kvaliteta jajeta je njegova masa. Na tržištu jaja se klasiraju prema masi, a i cena je uslovljena pre svega masom jajeta. Istraživanjem uticaja različitih sistema gajenja koka nosilja na masu jajeta bavili su se: Minelli i sar. (2007), Zemkova i sar. (2007), Sekeroglu i sar. (2008), Ferrante i sar. (2008), Đukić-Stojčić i sar. (2009), Krawczyk (2009), Anderson (2010) i mnogi drugi. Rezultati gore pobrajanih autora su često međusobno

¹ Univerzitet u Kragujevcu, Agronomski fakultet u Čačku, Cara Dušana 34, Čačak, Srbija (simcepb@yahoo.com)

